

Ioel 2:1-17 – Ziua Domnului este aproape. A doua chemare la pocăință.

Prima parte a cap.2 urmează tiparul cap.1. Profetul descrie mai întâi pustiirea adusă de o cumplită invazie, și apoi cheamă poporul la pocăință. În schimb sunt și multe elemente de noutate pe care vom încerca să le evidențiem. Deși îndemnul la pocăință e dezvoltat în 2:12-17, totuși el este prezent din v.1. Sunetul de trâmbiță avea rolul să înștiințeze poporul de apropierea unui pericol (de obicei reprezentat de oștile vrăjmașe) și de a-l aduna (de obicei la Casa Domnului) pentru a se lua deciziile convenite respectivei situației critice. Trâmbița trebuie să sune în Sion, pe muntele cel sfânt al Domnului, adică muntele Templului. Observăm că Cel care cere ca să se sune din trâmbiță este Însuși Dumnezeu. Într-adevăr, aceasta e marea noutate a cap.2a. Dacă în cap.1 îndemnul la pocăință e rostit de Ioel, în cap.2a chemarea la pocăință e făcută de Însuși Dumnezeu. Cel care aduce judecata în mânia Sa față de poporul Său este Același cu Cel care imploră pe Israel să se căiască. Situația este critică din același motiv ca cel din cap.1: Ziua Domnului este aproape. Deși judecata a început deja să se reverse peste popor, ziua Domnului, faza finală a judecății, încă nu a venit. Întunericul este cel care caracterizează această cumplită zi: ***o zi de întuneric și negură mare, o zi de nori și de întunecime.***

Apoi din v.2b până în v.10 profetul descrie o cumplită invazie ce se abate asupra țării. Și aici apare marea întrebare a acestei porțiuni de text: este vorba de aceeași invazie de lăcuste descrisă în cap.1 sau este vorba de o altă invazie, respectiv de invazia armatelor vrăjmașilor lui Israel? Și o altă întrebare: acțiunea acestei invazii coincide cu venirea zilei Domnului? Nu este ușor să răspundem la

prima întrebare. În text găsim argumente pentru ambele variante posibile. Într-adevăr, deja am învățat din cap.1 că invazia de lăcuste este comparată cu invazia unei oștiri. Și în cap.2a găsim clar formulat acest grad de comparație:

- Parcă sunt niște cai.
- Aleargă ca niște călăreți.
- Vin uruind ca niște care pe munți.
- Par o puternică oștire, gata de luptă.
- Aleargă ca niște războinici.
- Se suie pe ziduri ca niște războinici.
- Intră pe ferestre ca un hoț.

Deci dacă sunt **ca** o oștire și **ca** niște războinici, aceștia nu sunt de fapt o oștire și niște războinici. Deci ar fi clar o invazie de lăcuste. Dar în același timp, spre deosebire de cap.1 termenul de lăcustă nu este precizat nici măcar o dată în prima parte a cap.1. Apoi sunt anumite imagini din cap.1 care s-ar potrivi mai degrabă cu o invazie armată decât cu o invazie de lăcuste:

- Un popor mare și puternic, cum n-a mai fost în veac și nici în vremurile viitoare nu va mai fi.
- Tremură popoarele înaintea lor, toate fețele îngălbenesc.
- Se suie pe ziduri.
- Nu se împing unii pe alții, fiecare ține șirul, se năpustesc prin săgeți și nu se opresc din mers.

Reamintim faptul că în istoria lui Israel (atât cea trecută cât și cea viitoare) ideea de judecată finală are de cele mai multe ori în vedere distrugerea Ierusalimului și a Templului. Acest fapt pare să fie valabil și în Ioel. Țara e pustiită, dar totuși Ierusalimului și Casa Domnului sunt în picioare. Deci ziua Domnului nu a venit. Însă e aproape. Deci pustiirea țării nu coincide cu ziua Domnului, ci doar o precede. De asemenea ne amintim că această fază finală a unei judecăți istorice sau escatologice se împlinește tot timpul prin invazia armată a dușmanilor lui Israel. Fie că vorbim de căderea Samariei, de împresurarea Ierusalimului pe vremea lui Ezechia, de căderea Ierusalimului în anul 586 î.d.H sau în 70 d.H, sau de căderea finală a Ierusalimului de la sfârșitul vremurilor (vezi profețiile din Zaharia 12-14, eventual Apoc.17-18 etc.), mereu unealta judecății divine e reprezentată de oștirile vrăjmașe. Din această pricină ziua Domnului nu poate veni doar printr-o invazie de lăcuste. Nu este întâmplătoare comparația între urgia adusă de lăcuste și invazia unui popor mare și înfricoșat. Iată o posibilitate de interpretare: Ioel scrie profeția în contextul unei invazii de lăcuste și nu a unei invazii armate. Dar invazia de lăcuste anticipează invazia vrăjmașilor care va amplifica judecata Domnului și va atinge apogeul în ziua cea mare a mâniei. Astfel profetul glisează de la invazia de lăcuste din acel moment istoric către invazia armată de dinainte de ziua cea mare și înfricoșată a mâniei Domnului. În aceste glisări profetice mereu e dificil să precizezi ce anume din profeție e valabil pentru vremea lui Ioel și ce anume pentru vremea sfârșitului. De exemplu, Ioel vorbește de *un popor mare și puternic, cum n-a mai fost în veac și nici în vremurile viitoare nu va mai fi*. În cartea Ieremia am descoperit următoare legitate: la fel cum Dumnezeu a ales să lucreze spre mântuire în istorie printr-un popor, la fel și cel rău lucrează spre nimicire tot printr-un popor. Astfel, atunci când Israel decade

spiritual, se ridică în istorie poporul haldeu prin care Ierusalimul și Templul sunt nimicite și prin care vrăjitoria, astrologia etc. Sunt răspândite cu mai multă putere în Orientul Apropiat. Puterea ascensiunii Haldeilor s-a hrănit din decăderea și păcatele lui Israel. Reținem însă că lucrarea de nimicire s-a împlinit tot printr-un popor istoric. Din această perspectivă poate v.2:2 să trimită la poporul care-l va avea în frunte pe Anticrist la finalul istoriei? Și v.3 ne atrage atenția: înainte de invazie țara era ca o grădina a Edenului...Deci ar fi vorba de un moment istoric de pace și prosperitate pentru Israel. Se va repeta acest moment la finalul istoriei înainte de invazia armată din Israel condusă de anticrist însuși? Deocamdată nu ne grăbim să oferim răspunsuri. Reținem doar aceste posibilități și lăsăm ca alte pasaje din Scriptură sau chiar finalul istoriei să confirme sau să infirme aceste ipoteze.

Este interesantă imaginea din v.10:

- Înaintea lor se cutremură pământul, se zguduie cerurile, soarele și luna se întunecă, și stelele își pierd lumina.

Este o imagine frecventă în literatura profetică atunci când se descrie o judecată istorică sau ziua finală a judecății. Dar este vorba de o metaforă, de o hiperbolă sau imaginea așteaptă o împlinire strict literală? Se știe că atât o invazia de lăcuste cât și o invazie a unei armate care dă foc la tot ce întâlnește face ca fața pământului să se întunece. Fie numărul mare de lăcuste, fie intensitatea mare a fumului poate face ca efectiv cerul să se întunece chiar ziua în amiaza mare. Apoi zgomotul produs de apropierea unei oștiri imense dă senzația că pământul se zguduie, se cutremură. Deci v.10 poate fi o metaforă sau hiperbolă care să vizeze o invazie armată și nu niște cataclisme cosmice nemaîntâlnite. Desigur ne întrebăm

dacă la vremea sfârșitului acest verset se va împlini doar în sens metaforic sau și în sens literal? Întrebarea este cu atât mai importantă cu cât această imagine se repetă în 2:30-31, în multe alte profeții vetero-testamentare, în Matei 24, și în Apocalipsa. Despre ce să fie vorba? Să fie un cataclism asemănător celui ce a lovit pe Egipteni sau să fie doar o metaforă pentru o invazie armată? Vom mai reveni la această întrebare la finalul cap.2

V.11 ne arată că Domnul Însuși este în spatele acestei pustiiri, acestei invazii cumpilate: *Domnul face să tîne glasul Lui înaintea oștirii Sale, căci tabăra Lui este foarte mare și cel ce împlinește cuvântul este puternic. Dar* (după alte traduceri: *ȘI) mare este ziua Domnului și foarte înfricoșată: cine o poate suferi?* Despre ce oștire este vorba? Și cine este cel puternic care împlinește cuvântul Său? Oștile vrăjmașe ar fi unealta mâniei lui Dumnezeu, deci din această perspectivă ar fi chiar oastea lui Dumnezeu. În văzduh ele ar putea fi însoțite de armate cerești care le dau putere să biruiască pe pământ. Dar această imagine se aplică cu greu unei armate de lăcuste, căci cel ce împlinește cuvântul e foarte puternic. Acesta ar putea fi împăratul oștilor sau poporul care a devenit unealtă a judecății divine. Este foarte puternic căci a primit această putere de sus. E adevărat că păcatele lui Israel i-au dat această putere, dar puterea i-a fost dată tot de sus, de la Judecătorul poporului Israel. Ziua Domnului este mare și foarte înfricoșată. Este un apogeu al manifestării mâniei divine, este un ceas cumplit al judecății în care poporul Său este dat în mâinile vrăjmașilor săi, dar și în care Dumnezeu Însuși luptă împotriva poporului Său. Pe de o parte El își ascunde Fața Îndurării dar pe de altă parte își arată Fața Judecății. Deci Domnul este pasiv și activ în același timp. Mânia Sa nu se manifestă doar printr-o lăsare a poporului în mâna vrăjmașului. Domnul Însuși este activ în actul judecății. El se îngrijește ca nenorocirea să se abată asupra lui

Israel (vezi Daniel 9), El însuși nimicește pe Israel (vezi Plângeri cap.2). De aceea această zi este și numită ziua Domnului, căci e ziua când Domnul Se scoală de pe scaunul Său de domnie ca să înfăptuiască judecata, este ziua cea mare a mâniei Sale, când El Însuși înfăptuiește judecată. Și dacă Dumnezeu Însuși luptă împotriva ta, cine poate fi pentru tine? Într-adevăr, cine poate suferi o astfel de zi? Răspunsul este evident: nimeni. Deci nu e vorba de o încercare, de o pedeapsă care poate fi suportată, îndurată. E vorba de un ceas al nimicirii, al distrugerii. Judecata nu aduce o rană, ci aduce moartea. Dacă Dumnezeu este pentru tine, cine va fi împotriva ta? Dar dacă El este împotriva ta, cine va fi pentru tine? În cele din urmă, problema noastră nu este nici cu vrăjmașii noștrii fizici (oamenii care ne vor răul), și nici cu dușmanii noștri spirituali (demonii). Problema noastră este cu Creatorul nostru. Păcatul nostru Îl întoarce împotriva noastră și judecata Și-o manifestă prin oameni și demoni (cel puțin într-o primă fază). Demonii ne ispitesc să cădem în păcat pentru a avea parte de mânia lui Dumnezeu. Dar prin aceste ispitiri noi suntem încercați de Dumnezeu. Problema noastră nu e cu demonii, ci dacă avem sau nu deplină încredere în Creator. În cele din urmă, Isus a fost dus de Duhul în pustie ca să fie ispitit de diavolul, și cel care i-a cerut lui Avraam să-l jertfească pe Isaac a fost Dumnezeu și nu diavolul. Desigur e important să fim conștienți și de existența și de rolul vrăjmașilor fizici și spirituali. Dar să nu uităm că problema noastră rămâne cu Creatorul nostru. Să nu supralicităm demonologia în cadrul Evangheliei. Evanghelia ne izbăvește prin Hristos de mânia lui Dumnezeu. Raportul nostru cu Creatorul rămâne în centrul atenției Evangheliei.

Ce noutăți aduce descrierea invaziei din cap.2 față de cea din cap.1? Marea noutate este că profetul nu mai folosește deloc termenul de lăcuste și dezvoltă compararea invaziei din cap.1 cu o invazie armată, până acolo încât nu mai știm

exact dacă este vorba de lăcuste sau de vrăjmașii lui Israel. Cred că Ioel face intenționat acest lucru pentru ca profetia să capete valențe escatologice și în același timp să rămână relevantă pentru contemporanii săi. Dacă în cap.1 chemarea la pocăință alterna cu descrierea pustiirii, în cap.2a cele două teme sunt mai clar separate între ele. Astfel prima parte (cu excepția v.1) se dedică exclusiv descrierii invaziei și a doua parte (2:12-17) prezintă chemarea la pocăință. De asemenea se accentuează ideea judecății finale prin dezvoltarea temei zilei Domnului. Dacă ziua Domnului este menționată o singură dată în cap.1 (1:15), această zi este menționată măcar de 3 ori în cap.2a (2:1,2,11). Deci marea noutate a descrierii invaziei din cap.2 este glisarea spre escaton, spre ziua judecății finale. Astfel se pregătește a doua parte a cap.2 care reprezintă clar o glisare spre escaton dar de această dată pe linia mântuirii.

În ce privește chemarea la pocăință marea noutate este că aceasta este făcută de Dumnezeu Însuși. Nu mai este Ioel cel care imploră poporul să se căiască, ci chiar Cel care aduce judecata. În mânia Sa, El vrea să nimicească poporul neascultător, dar în îndurarea Sa El vrea să-l mântuiască. Cele două glasuri, cele două voințe divine se manifestă simultan în inima lui Dumnezeu dând naștere unei tensiuni tulburătoare dar rămânând în același timp într-o desăvârșită armonie. În cartea Ieremia am vorbit îndelung despre această mare taină. Spre deosebire de îndemnul din cap.1, chemarea la căință din cap.2a e mult mai clară, mult mai directă. Poporul trebuie să se întoarcă la Domnul. Deci este cu spatele la Domnul, deci relația dintre el și Domnul este frântă. Întoarcerea trebuie să fie sinceră și totală: cu toată inima, cu post, cu plâns și cu bocet. Postul însoțește actul căinței. Postul este o smerire a sufletului, o amânare a împlinirii nevoilor trupului de dragul mântuirii sufletului. Nevoile trupului nu sunt negate (căci postul este limitat în

timp) dar sunt în mod clar așezate DUPĂ împlinirea nevoilor sufletului. Mai întâi e nevoie de iertare și de vindecare interioară, și apoi de hrană pentru trup. V.13 atinge și pericolul formalismului religios pe care cap.1 a evitat să-l abordeze: ***Sfâșiati-vă inimile nu hainele...*** Iată că formalismul religios poate perverti chiar actul căinței. Căința poate fi deci imitată, poate fi golită de substanță prin religiozitate excesivă. Dar doar o căință profundă, sinceră, totală poate opri mânia divină. Domnul vrea să mântuiască poporul prin har, dar în sfințenia și demnitatea Sa nu o poate face oricum. Pentru că starea spirituală a națiunii e atât de gravă, doar o sfâșiere a inimii și o căință cu bocet și cu plânset poate mișca inima lui Dumnezeu. Și Dumnezeu nu vrea să-și ascundă această „slăbiciune” de popor. El vrea ca poporul să o cunoască și să nu dea greș atunci când va apela la mila Sa. El îi învață pe cei din poporul CUM să se căiască, CUM să mijlocească pentru ca să-L oprească pe Dumnezeu din actul judecării. Tensiunea dintre vocea îndurării și cea a judecării devine atât de mare încât parcă Dumnezeu se dedublează. Într-adevăr în v.12-13 Dumnezeu vorbește despre Sine atât la persoana întâi cât și la persoana doua. Dumnezeu le aduce aminte că El, Cel Sfânt și Drept este în același timp și îndurare:

- Căci El este milostiv și plin de îndurare, îndelung răbdător și bogat în bunătate, și-i pare rău de relele pe care le trimite.

Chiar dacă suntem chiar înaintea de apogeul revărsării mâniei, glasul îndurării este încă activ în inima lui Dumnezeu. Poate este mai activ ca înainte. Chiar dacă judecata a început deja să se dezlănțuie, dorința lui Dumnezeu de a mântui este încă foarte intensă, poate chiar mai intensă ca mai înainte. V.14 este tulburător. Domnul rostește despre Sine: *Cine știe dacă nu Se va întoarce și nu Se va căi?* Prin

faptul că întrebarea este pusă de Însuși Dumnezeu, arată clar că Dumnezeu Se va întoarce din mânia Sa așa cum o demonstrează și a doua parte a cap.2. Dar este ca și cum Dumnezeu s-ar dedubla, s-ar duce în tabără vrăjmașă și ar învăța-o cum să facă pace cu Judecătorul. Este ca și cum ar spune în taină vrăjmașului că în adâncul inimii Sale Judecătorul este dispus să ierte și să facă pace. Pe drept cuvânt, exegeții superficiali ai Vechiului Testament au vorbit de doi dumnezei în istoria lui Israel: un Yahwe gelos și nemilos și un Yahwe milos, cei contopindu-se în cele din urmă. Într-adevăr e greu de înțeles cum dreptatea și bunătatea sălășluiesc și se luptă în mod armonios în sânul dumnezeirii. Dar faptul că Dumnezeu nu este ca noi și e greu de înțeles nu este pentru noi un motiv legitim să-L simplificăm și să-L facem asemenea nouă. Oare nu e normal ca un Dumnezeu infinit să ne surprindă, să nu fie ca noi, să ni se pară plin de contradicții și paradoxuri? Ideea că Dumnezeu se va căi, Se va întoarce, și-I va pare rău de relele pe care le trimite este tulburătoare. Ne-am întâlnit cu această idee șocantă și în Ieremia. În fața căinței poporului Dumnezeu se căiește de intenția de a aduce dreapta Sa judecată asupra poporului Său. Răul de care îi pare rău este dreapta manifestare a judecății Sale față de un popor vrednic de pedeapsă. Iată că Dumnezeu este mai întâi îndurare (vezi Exod cap.34) și glasul îndurării este mai intens. Deși judecă cu demnitate și hotărâre pe cei păcătoși, lui Îi place îndurarea și nu judecata. El amână cât se poate de mult judecata, dar de-abia așteaptă să mântuiască. Astfel în fața căinței poporului intenția trecută de a-l judeca pare ca un mare RĂU de care trebuie să se căiască. În același timp aceste expresii sunt folosite pentru a-l încuraja pe Israel să se întoarcă la Dumnezeu și să se căiască. În cap.1 poporul e numit fecioară, iar în cap.2 Yahwe Se vede ca unul ce trebuie El Însuși să se căiască. Oare aceste imagini șocante care par să sfideze realitate și adevărul despre Israel și Yahwe, nu sunt menite să-l ajute

pe Israel să se căiască? *E rușinos să te căiești? Dar iată că Dumnezeu Însuși se căiește. De ce nu am face-o și noi?* Într-adevăr obstacole importante în calea căinței sunt reprezentate de orgoliu, de mândrie, de rezistența la schimbare. Trebuie să recunoști că ai mers multă vreme pe un drum greșit. Și apoi trebuie să faci o răsucire de 180 de grade. Nu e ușor. Dar dacă Dumnezeu Însuși face o asemenea răsucire, oare nu se cade ca și noi, fapăturile create, să-i urmăm pilda? Dacă Dumnezeu Însuși se întoarce din drum și e dispus să recunoască că a greșit generând judecata finală, oare nu înseamnă că nu e rușinos ca un om să se întoarcă din drumul său care duce la moarte? Dumnezeu Se smerește pe Sine ca omului să-i vină mai ușor să se smerească. Iar smerirea lui Dumnezeu va atinge apogeul în întruparea Fiului. În cap.1 profetul a insistat că nu se mai aduc jertfe la Casa Domnului. Ne gândeam că din pricina foametei și pustiirii efectiv nu mai erau animale fără cusur care să fie jertfite zilnic după cum cerea Legea. În v.14b Domnul Însuși e gata să rezolve și această problemă: *Cine știe dacă nu va lăsa după El o binecuvântare, daruri de mâncare și jertfe de băutură pentru Domnul, Dumnezeu vostru?* Aici aparenta dedublare a lui Dumnezeu pare să atingă apogeul. Dumnezeul este Cel care le face rost de jertfa pe care trebuie să aducă tot lui Dumnezeu. E ca și cum Domnul îți lasă în taină darul pe care tot Lui trebuie să i-l aduci. Dar cum spunea David: *oare nu de la Tine vine tot ce Îți aducem?* Oare jertfele și darurile aduse de popor nu veneau tot de la Cel care a adus foamete în țară? Oare nu tot El a purtat de grijă lui Avraam și i-a dăruit un miel pe care să-l jertfească în locul lui Isaac? Oare în Eden nu același Dumnezeu a făcut haine din piele celor doi oameni care păcătuiseră? Oare nu Dumnezeu ne dă și căința, și voința și înfăptuirea? Oare nu este El totul în toți? Și totuși gestul de a primi darul pus în taină și de a i-l înapoia este de așa mare preț înaintea Lui? În cele din urmă

trebuie să primim daruri pe care să i le dăm înapoi Lui. Dumnezeu care face El Însuși rost de Jertfa ce trebuie sacrificată la altarul Său arată spre Dumnezeu care Și-a dat singurul Fiu ca jertfă pentru ca noi să fim mântuiți.

Ca și în cap.1 apar și elemente care țin de Casa Domnului. Termenul de Templu sau Casă a Domnului nu este folosit dar sunt menționate jertfele, este menționat Sionul, iar preoții sunt îndemnați să plângă între tindă și altar. Este clar că poporul e chemat să-și sfâșie inimile la Casa Domnului. Din 2:18 profetia va glisa în mod evident spre escaton: pocăința finală a lui Israel va determina restaurarea finală a poporului ales. Dar ne întrebăm și ce elemente din 2:1-17 țin de escaton? E clar vorba de o criză a lui Israel și de o pedeapsă a lui Israel. Toți profeții ne spun că dintr-o astfel de situația va izvorî căința și izbăvirea finală a lui Israel. Dar dincolo de această imagine generală (criză, pedeapsă) ne întrebăm dacă sunt elemente specifice din cap.2a ce sunt relevante față de scenariul de la vremea sfârșitului? Ne interesează în special două elemente: invazia pe teritoriul lui Israel a unor oștiri vrăjmașe și existența Templului la Ierusalim. Multe alte profeții confirmă că la final Israel va fi invadat de armatele neamurilor dar și de faptul că va exista Templul la Ierusalim (vezi Zaharia, Daniel etc.).

Revenim la problema Templului. În ce măsură după anul 70 d.H un Templu construit după Lege la Ierusalim ar putea fi numit Casa lui Dumnezeu? În cele ce urmează vom încerca să construim un scenariu teologic ce ar oferi legitimitate unui astfel de Templu. În 1 Timotei cap.2a ([vezi comentariul](#)) ne-am întors în epistola către Evrei care ne-a arătat că preoția lui Isus după rânduiala lui Melhisedec a desființat legea cea veche a apropierii de Dumnezeu, iar ce este vechi este aproape de piere. În cartea Fapte observăm că numirea lui Isus ca Mare Preot nu a dus la o

desființare imediată a legii vechi. Pavel însuși, apostolul Neamurilor, se ruga în Templu, primea răspuns de la Dumnezeu în Templu. Chiar la finalul misiunii sale el tot merge la Ierusalim să aducă jertfe. Într-adevăr, Neamurilor nu li se cere să păzească legea aaronică, dar creștinii evrei acordă o mare cinste Templului, și acest lucru nu este condamnat nici de apostoli și nici de Dumnezeu. Templul este distrus însă în anul 70 d.H. De foarte multe ori am oferit acestui eveniment o semnificație diferită față de cea dată anului 586 î.d.H. Distrugerea Templului pe vremea lui Ieremia a însemnat pedepsirea lui Israel și alungarea lor de la Fața Domnului, dar nicidecum desființarea Legământului sinaitic și al legii aaronice a apropiării de Dumnezeu. De aceea după întoarcerea în țară prioritatea numărul unu a fost rezidirea Templului și împlinirea legii levitice a jertfelor. Dar să însemne anul 70 d.H același lucru ca anul 586 î.d.H? Cu siguranță este tot o revărsare a pedepsei divine asupra lui Israel. Dar să fie mai mult decât atât? Să fie și un semn al desființării Legământului sinaitic?

Legământul sinaitic a rămas în picioare după anul 586 î.d.H. Am văzut clar în Ieremia că Domnul judeca poporul Său în robie tot pe baza Legământului. Măcar că-i alungase de la Fața Sa, Israel rămânea poporul ales de la care Dumnezeu avea pretenția specială să păzească Legea lui Moise. Am văzut din Romani 9-11 că și după învierea lui Isus și nașterea Bisericii dintre Neamuri, Israel rămâne poporul ales. Și suferințele lui Israel nu s-au încheiat în anul 70 d.H. De fapt de-abia au început în acel an. Toată suferințele sale din ultimii două mii de ani ne sugerează că Domnul are așteptări speciale de la Israel și-l judecă în lumina Legământului încheiat pe Sinai. Dumnezeu are așteptări mai mici de la celalte popoare cu care nu a încheiat un astfel de Legământ. Întrebarea este de ce am oferit anului 70 o semnificație mai mare decât anului 586 î.d.H? În special din pricina

epistolei către Evrei și schimbărilor aduse de Noul Legământ. Dar observăm că atunci când se vorbește explicit în Evangheliile de dărâmarea Templului din anul 70 d.H., Isus nu leagă acest eveniment de desființarea Legământului sinaitic. Ne întoarcem din nou la Ieremia 31. Desființarea Legământului sinaitic are loc în momentul în care Dumnezeu încheie cu poporul Său un nou Legământ. Dar acest lucru se va întâmpla la finalul istoriei când Israel se va căi ca națiune, și când femeia va peți pe bărbat. Noul Legământ din Ieremia 31 e încheiat de Mesia cu Israel ca națiune. Din această pricină, Ieremia 31 nu s-a împlinit plenar. Dar dacă Ieremia 31 nu s-a împlinit plenar ar înseamna că nici desființarea Legământului sinaitic nu s-a împlinit plenar. Și cum am comentat în Ieremia 31 (vezi comentariul) Noul Legământ este de fapt o dezvoltare a Legământului sinaitic, o transformare a acestuia într-o nouă fază a revelației. Dar preoția lui Mesia în mod cert va impune modificări în legea apropierii de Dumnezeu. Marele Preot din Iuda nu va putea împlini legea leviticală care cere ca Mare Preot să fie doar din Aaron. Se vor impune deci schimbări radicale în legea apropierii de Dumnezeu. Legea aaronică va fi anulată ca să fie înlocuită cu legea mai bună adusă de Isus.

Problema apare în această perioadă misterioasă dintre respingerea lui Mesia și împlinirea plenară a profeției din Ieremia 31. Ce se întâmplă în această perioadă cu vechiul și noul Legământ? Căci Isus vorbește la Cină despre Noul Legământ. Acest lucru făcea în cele din urmă parte din fișa postului lui Mesia. Mesia trebuia să aducă un nou Legământ. Dacă Isus era Mesia, Isus trebuia să aducă un nou Legământ. Dar tabloul de la Cină ne intrigă prin puținele detalii care ne sunt date despre acest Nou Legământ. Isus doar îl anunță dar nu-l detaliază. De asemenea, spre deosebire de Legământul sinaitic încheiat pe munte cu tot poporul el este făcut în ascuns și doar cu cei 11 ucenici. Or Legământul din Ieremia 31 va fi făcut cu tot

poporul Israel și în văzul tuturor Neamurilor. Deci cum să interpretăm noul Legământ anunțat la Cină de Isus? Mai observăm că Isus nu încheie un Legământ separat cu Biserica dintre Neamuri. Biserica dintre Neamuri e apropiată prin Hristos de făgăduințele și legămintele date evreilor (vezi Efeseni cap.2-3). Deci Biserica dintre Neamuri beneficiază de Noul Legământ promis evreilor tocmai pentru că a fost altoită în măslinul evreiesc. Deci Noul Legământ pare a fi încheiat doar cu rămășița credincioasă a lui Israel, și pe baza acestui Legământ ia naștere și Biserica dintre Neamuri. Iată de ce Biserica dintre Neamuri nu este chemată să păzească legea leviticală. Ea a luat naștere pe baza Legământului din Ieremia 31 încheiat cu și degustat de rămășița credincioasă a lui Israel care a crezut în Isus. Tot Noul Testament încurajează și deseori poruncește Bisericii dintre Neamuri să NU se păzească legea leviticală. De ce? De ce nu puteau creștinii dintre Neamuri, **după ce au crezut în Isus** să înceapă să păzească și legea lui Moise? De ce evreilor li se permitea acest lucru dar neamurilor nu? De ce Timotei care avea origine evreiască a fost tăiat împrejur pe când Pavel nu îngăduie Galatenilor dintre Neamuri să fie tăiați împrejur? E adevărat că Galatenii erau presați de iudaizatori care spuneau: degeaba credeți în Isus, dacă nu vă tăiați împrejur nu puteți fi mântuiți. Răspunsul lui Pavel e radical: ***dacă vă tăiați împrejur, vă despărțiți de Hristos, cădeți din har!*** E foarte mult de discutat. Să le luăm pe rând.

Ne propunem să reluăm această temă în Noul testament dar fără prejudecăți și gânduri mai dinainte. Renunțăm de asemenea la preconcepția că perioada Noului Testament și cea descrisă de cartea Fapte reprezintă o perioadă de tranziție încheiată cu anul 70. Dacă reprezintă o perioadă de tranziție care se va încheia cu revenirea lui Mesia? Evrei 8 ne spune clar că vechiul Legământ nu a pierit ci este aproape de pierie. Și noi am interpretat: e vorba de anul 70. Dar acest lucru nu este

spus explicit de autor ci este doar interpretarea noastră. În Evrei 10 Pavel ne spune că foarte aproape este revenirea Domnului. Deci dacă acest *aproape* din Evrei 8 coincide cu cel Evrei 10? Dacă atitudinea față de Vechiul Legământ descrisă în Fapte și epistole rămâne valabilă până la revenirea lui Mesia? Dar care este această atitudine? Descoperim de fapt trei perspective legate de Vechiul Legământ: Neamurile și vechiul Legământ, evreii creștini și vechiul Legământ, evreii necreștini și noul Legământ.

a) Neamurile și Vechiul Legământ

Revenim deci la Galateni și la problema din Fapte 15. Iudaizatorii nu negau mesianitatea lui Isus. Dar spuneau celor dintre Neamuri: *Degeaba credeți în Isus fără să vă tăiați împrejur și să păziți Legea lui Moise. Dacă nu vă tăiați împrejur nu puteți fi mântuiți.* Care era semnificația acestor cuvinte? De ce Pavel răspunde: dacă vă tăiați împrejur, sunteți căzuți din har, despărțiți de Hristos. În mod clar Neamurilor NU li se cere să păzească legea leviticală. Dar de ce? Sunt multe motive:

- Dumnezeu încheiase Legământul sinaitic doar cu Israel nu cu toate neamurile. Neamurile erau altoite în măslinul evreiesc dar își păstrau dimensiunea de neamuri și nu se confundau cu poporul istoric al lui Dumnezeu care nu-și pierdea nici identitatea, nici rolul în planul lui Dumnezeu. În epistola către Romani scrisă bisericii din Roma, Pavel adesea folosește expresia: vă scriu vouă neamurilor. Deci credința lor în Isus și altoirea în măslin nu-i făcea să nu mai fie dintre neamuri. Practic Biserica este altoită în măslin dar fără a se confunda cu măslinul. Acest nou popor care nu era un popor trebuia să întărească la gelozie pe Israel. Dar întăritarea la gelozie venea tocmai pentru că era

un alt popor dintre neamuri. Era foarte important să se păstreze o distincție clară între poporul istoric al lui Dumnezeu și poporul Său ales dintre Neamuri. Or dacă toți creștinii dintre neamuri deveneau prozeiți evrei, se tăiau împrejur și păzeau legea lui Moise, această distincție se pierdea. Ei nu păreau un alt popor ales de Domnul pentru a stârni gelozia evreilor lepădați, ci oameni care confirmau că evreii erau pe drumul cel bun. Într-adevăr atât legea cât și profeții anunțau că atunci când Israel e în ascultare de Domnul mulți dintre neamuri se vor întoarce la Yahwe. Astfel toată trezirea spirituală dintre neamuri, în loc să ridice mari semne de întrebare evreilor, avea să le confirme că sunt pe un drum bun. Și cei care se tăiau împrejur dintre neamuri inevitabil acceptau autoritatea conducătorilor religioși ai lui Israel. Or aceștia erau împotriva lui Isus. S-ar fi expus unui conflict greu de soluționat pentru conștiința lor. Conștiința evreiască putea face altfel unui asemenea conflict căci tot Vechiul Testament ne arată cum adesea profeții cei adevărați sunt respinși de autoritățile de la Templu. Dar acest lucru e specific în special pentru mentalul ebraic dar nu și pentru cel al neamurilor.

- Apoi Biserica era menită să fie un popor care nu este un popor, un popor risipit printre Neamuri care să preoțească înaintea neamurilor. Or păzirea legii lui Moise însemna separarea lor de neamuri și de cultura în care s-au născut. Acest lucru era în conflict cu misiunea lor și cu strategia misiunii lor. Creștinismul ar fi fost interpretat ca o iudaizare a păgânilor și s-ar fi pierdut tocmai centralitatea lui Isus din mesaj.

- Apoi însăși mântuirea lor era în mare pericol. De fapt acesta este aspectul pe care insistă Pavel cel mai mult. Prin modul în care puneau problema acei iudaizatori reieșea că mântuirea adusă prin credința în Isus Hristos nu era completă. Ei crezuseră în Hristos deja. Dar iudaizorii spuneau: foarte bine, dar nu-i suficient. Trebuie să păziți și legea lui Moise. Erau astfel atacate două doctrine fundamentale: *atotsuficiența lui Hristos în mântuire, și mântuirea doar prin grația lui Dumnezeu.* De aceea Pavel insistă în Galateni că mântuirea descrisă chiar de Lege este doar prin credință și nu prin faptele Legii (vezi istoria lui Avraam). Rolul Legii în mântuire este altul. În primul rând este acela să ne arate vinovăția și neputința de a ne mântui prin eforturile noastre. Legea va fi împlinită de noi prin Hristos, prin sângele Lui și prin roada Duhului. Dar mântuirea nu vine prin Lege și Legea nu va fi împlinită prin strădania omenească. În toate religiile lumii mântuirea ține de eforturi depuse de om. Ba mai mult, această concepție de automântuire este adânc înscrisă în firea noastră pământească. Doar simplu fapt de a începe să păzești legea lui Moise după o vreme ce ai crezut în Isus Hristos, aducea o confuzie imensă în conștiința fragilă a celor dintre Neamuri, confuzie legată de mântuirea doar prin Hristos și doar prin har, confuzie care-i putea costa chiar mântuirea. Confuzia era cu atât mai mare cu cât iudaizatorii insistau: *dacă nu vă tăiați împrejur nu puteți fi mântuiți.* De asemenea e important de semnalat că legea lui Moise includea curățiri, jertfe, ceremonialuri menite să aducă iertare și curățire. Dar cei dintre Neamuri tocmai învățaseră că iertarea și curățirea au primit-o prin

jertfa perfectă a lui Isus Hristos. Dacă acum erau constrânși să aducă jertfe la Templu, oare în mintea lor nu apărea în mod logic concluzia: *jertfa lui Hristos nu este completă!* ? Or această concluzie ar fi însemnat frângerea relației cu Isus Hristos. Iată încă un motiv ca cei dintre neamuri să nu păzească orânduielele vechiului Legământ. Aceste lucruri erau simboluri ale vechiului Legământ care arătau spre adevărata realitate, mai bună, reprezentată de Hristos și Legământul cel nou. Acum aveau deja realitatea. De ce să se mai întoarcă la umbre? Nu ar fi ofensat realitatea? Nu ar fi contestat altfel validitatea lui Hristos? Ei s-au întors la Dumnezeu prin Hristos Isus, pe baza noului Legământ. Nu aveau nici o îndatorire față de vechiul Legământ. La evrei lucrurile stăteau altfel. Iată de ce raportarea evreilor la Legământul sinaitic e tratată diferit în Noul Testament. Dar mesajul față de creștinii dintre Neamuri este clar: nici o îndatorire pentru a păzi legea sinaitică, chiar interdicția de a se tăia împrejur și de a păzi legea leviticală. Vechiul Testament rămâne însă Cuvântul lui Dumnezeu, și Vechiul Legământ o revelație divină care arată spre Hristos. Deci în concluzie: atâta vreme cât înainte de anul 70 creștinii dintre neamuri nu erau chemați să-L caute pe Dumnezeu la Templul din Ierusalim, în mod cert nici după anul 70 și nici după o eventuală rezidire a Templului înainte de revenirea lui Mesia, ei nu au această chemare. Dimpotrivă trebuie să stea departe de practica umbrelor pentru a nu altera mesajul Evangheliei mântuitoare.

b) Evreii creștini și Vechiul Legământ

- Evreii creștini (și aici putem include și pe prozeliții evrei care au devenit creștini) se aflau într-o altă situație față de cei dintre neamuri care de la idoli s-au întors la Dumnezeu prin Isus Hristos. Ei făceau parte prin naștere din poporul istoric al lui Dumnezeu, popor cu care Dumnezeu a încheiat Legământ pe muntele Sinai. Dacă neamurile slujeau idolilor înainte să-L cunoască pe Isus, evreii Îl căutau la Templul Său pe Dumnezeul cel adevărat urmând poruncile Legii Sale. Creștinii evrei care s-au întors la Isus, în frunte cu apostolii, au continuat să-L slăvească pe Dumnezeu la Templu și să păzească Legea lui Moise. Chiar Pavel, apostolul Neamurilor, nu va uita să-l slăvească pe Dumnezeu la Templu și va aduce și jertfe. Pentru acești creștini, care aduseseră jertfe la Templu înainte să Îl cunoască pe Isus, aducerea unei jertfe la Templu nu intra în contradicție cu jertfa lui Hristos. Pe de o parte conștiința lor fusese învățată din pruncie de Dumnezeu Însuși că aceste jertfe sunt voia lui Dumnezeu. Deci ei aducea jertfe ca dovadă a ascultării lor de Dumnezeu. Făcea parte naturală din devoțiunea lor față de Dumnezeu. Un fapt diferit față de creștinii dintre Neamuri care după ce au cunoscut pe Isus începeau să aducă și jertfe la Templu, ca un lucru NOU pe care-l adăugau relației lor cu Isus. De asemenea evreul era învățat de mic copil să aștepte pe Mesia. Totul arăta spre Mesia de la jertfe până la profeții mici. El putea procesa altfel informația că Isus este împlinirea jertfelor levitice. El putea aduce o jertfă animală la Templu gândindu-se acum mai profund la Hristos ca Jertfă desăvârșită, și negândindu-se că acum adaugă jertfei lui Hristos o altă jertfă. La fel și tăierea împrejur.

Ea era un dat din pruncie și era semnul apartenenței la poporul ales. Era ceva cu totul diferit față de ce ar fi însemnat tăierea împrejur pentru un adult dintre Neamuri care s-a întors de curând la Isus Hristos. Deci un evreu creștin putea continua păzirea legii levitice fără ca doctrina harului sau mântuirii doar prin Hristos să fie afectată. Deci evreii creștini continuau împlinirea Legii în virtutea unei conștiințe religioase primite de la Dumnezeu Însuși și care nu intra în contradicție cu mântuirea adusă de Hristos. Ne aducem aminte că multe profeții ne sugerează că chiar în mia de ani va fi un nou templu zidit de Mesia în care vor continua să se aducă jertfe animale. Deci în sine ideea de a aduce o jertfă la Templu nu intră în contradicție cu jertfa lui Hristos. Mare problemă este ce semnificație i se acordă jertfei-simbol și cum este pusă în legătură cu adevărata jertfă. Alături de imboldul conștiinței, un alt motiv pentru care evreii creștini păzeau Lega lui Moise ținea de dorința lor de a mântui pe frații lor evrei care nu credeau în Isus. Ne aducem aminte că Pavel se făcea iudeu iudeilor, și că din pricina iudeilor a tăiat pe Timotei împrejur căci mama lui era evreică. Dar dacă ar fi fost dinte neamuri nu l-ar mai fi tăiat împrejur.

- Este însă important să observăm că Noul Testament nu poruncește evreilor creștini să păzească legea leviticală, dar în mod clar le îngăduie acest lucru. Însă se deschide pentru evreii creștini și o cale a slobozeniei. În Fapte 9-12 ni se arată clar cum Duhul dă voie, chiar poruncește lui Petru să stea la masă cu Neamurile. Deci **legea alimentară** leviticală este abrogată. Acest lucru era absolut necesar ca

Evanghelia să poată ajunge la Neamuri și ca să se poată forma biserici creștini în care evreii și Neamurile să slăvească împreună pe Isus. Acest lucru nu înseamnă că nu este îngăduință pentru cei care mai păzesc legea alimentară (vezi Romani 14). Cine sunt aceștia? Cel mai probabil evrei sau prozeiți creștini. Aceștia mai țin și Sabatul. Ei sunt îngăduiți doar dacă fac acest lucru din încredințare proprie, nejuducându-i pe cei liberi și neimpunându-le acest lucru. Ei nu fac acest lucru pentru mântuire ci recunoscându-și smeriți slăbiciunea credinței și limita conștiinței lor. Romani 14 pare să proclame slobozenia față de legea leviticală chiar și pentru evrei. Evreul care s-a întors la Hristos Isus se bucură de libertatea noului Legământ și nu mai trebuie să păzească legea alimentară, Sabatul, sărbătorile, jertfele. Desigur nimeni nu-i interzice acest lucru. Dar el trebuie să fie foarte atent de ce încă mai păzește aceste lucruri. Și trebuie să urmărească creșterea în credință și maturitate. Acest lucru nu înseamnă neapărat să mai renunțe la a mai păzi aceste legi, ci să fie slobod în cugetul lui să nu le mai păzească. Poate din pricina unui context aparte și din pricina unei chemări de a rămâne misionar printre evrei (asemenea creștinilor din Ierusalim) e înțelept să continue să păzească aceste legi. Dar semnul că a înțeles profund semnificația rolului lui Isus Hristos este faptul că va fi liber în cugetul lui să nu mai păzească aceste legi. Ne referim desigur la legile levitice. După anul 70 d.H oare nu mai există această îngăduință pentru evreii creștini? În mod cert da. Dacă un evreu s-ar întoarce astăzi la Dumnezeu, i s-ar îngădui din pricina

cugetului să păzească Sabatul, legea alimentară, sărbătorile. Dar în același timp va fi provocat spre maturitate și slobozenie.

c) Evreii necreștini și Noul Legământ

- Dacă îngăduința de mai sus este valabilă pentru evreii creștini, atunci în mod cert ea este valabilă și pentru evreii necreștini. Dacă apostolii nu au cerut evreilor creștini să renunțe la a mai aduce jertfe la Templu, în mod cert nu au cerut acest lucru evreilor necreștini. Lor li se cerea să creadă că Isus este Mesia. De-abia după ce înțelegeau și credeau că Isus este Mesia puteau fi deschiși la noua etapă a revelației adusă de Isus. Ei operau încă pe baza vechiului Legământ și nu intraseră în realitatea noului Legământ. Realitatea noului Legământ a intrat în istorie, dar Israel ca națiune nu a intrat în această realitate. Conform lui Ieremia 31 abrogare definitivă a vechiului Legământ va avea loc când Yahwe va încheia cu Israel ca națiune un nou Legământ. Or acest lucru nu s-a întâmplat încă nici în timpul primului secol și nici acum. Peste Israel este acum o măhramă. Desigur fără credința în Isus ei nu pot fi mântuiți. Respingerea lui Isus ca Mesia îi duce la pierzare. Dar apropierea lor față de Mesia poate să treacă prin etapa unei căutări sincere a lui Dumnezeu pe baza vechiului Legământ. Dacă un evreu va încerca să-L caute și să-L slujească sincer pe Dumnezeu pe baza vechiului Legământ în cele din urmă el va ajunge să cunoască că Isus este Mesia. Deci raportarea sinceră la vechiul Legământ nu este un lucru rău. De fapt e calea prin care se poate ajunge la cunoștința

mântuirii adusă de Isus. Este clar că în perioada când a fost scris Noul Testament lui Israel i s-a îngăduit de Dumnezeu închinarea la Templu. De fapt Dumnezeu nu părăsise Templul.

- Revenim la anul 70. Mântuitorul insistă că dărâmarea Ierusalimului și a Templului este o zi de răzbunare pentru păcatele poporului ales. El explică deci anul 70 în termenii cărții Ieremia. La fel ca și Ieremia cu aproximativ 40 de ani înainte de dărâmarea templului El declară Templul o peșteră de tâlhari. Deci dărâmarea Templului nu este justificată prin aducerea unui nou Legământ ci prin realitatea păcatului poporului. Dacă îngăduința lui Dumnezeu față de respectarea legii levitice alimentare și a Sabatului persistă și după anul 70 d.H, nu înseamnă că această îngăduință ar putea fi valabilă și cu privire la aducerea de jertfe la Templu? În cele din urmă legea leviticală este un tot. Dacă îngădui respectarea unei părți din ea, înseamnă că oferi îngăduință și față de restul poruncilor.
- Mai trebuie să facem doar un pas. Dacă din pricina acestei toleranțe față de conștiința lui Israel și din pricina faptului că perioada de tranziție *a lui Israel* spre noul Legământ va dura până când Yahwe va încheia noul Legământ cu Israelul ca națiune, închinarea lui Israel la un Templu ar fi îngăduită de Dumnezeu? Nu vorbim de creștinii dintre neamuri, și nici de evreii creștini. Vorbim în special de Israelul peste care zace acea măhramă și împietrire. Desigur ei sunt defazați față de planul lui Dumnezeu. Dar poate că intrarea în faza cea nouă a revelației e posibilă, sau va avea loc tocmai prin credințioșia față de faza cea veche a revelației. Și poate tocmai de aceea Domnul poate

îngădui și chiar aprecia credincioșia lor față de Legământul sinaitic. Și poate tocmai din această pricină, Domnul ar putea accepta ca un Templu rezidit la Ierusalim să fie numit Templul Său. Poate că de dragul lui Israel Domnul chiar ar coborî în acel Templu pentru ca din acel Templu să le îndrepte privirile spre Isus ca Mesia.

În concluzie, am construit un scenariu teologic posibil în care un Templu rezidit la Ierusalim după anul 70 d.H ar putea fi numit Templu *lui Dumnezeu*. Acest lucru nu ar intra în contradicție cu faptul că Isus a adus deja în istorie un nou Legământ mai bun prin care să ne apropiem de Dumnezeu. Dar acest nou Legământ este valabil pentru cei ce cred că Isus este Mesia. Dar ce se întâmplă cu evreii care nu cred că Isus este Mesia? Ei nu intră în realitatea noului Legământ? Și rămân suspendați, fără Legământ? Sau Domnul îi îngăduie să funcționeze în Legământul cel vechi cu speranța că credincioșia lor față de Legământul vechi îi va conduce către cel nou? În cele din urmă Israel nu a intrat în realitatea superioară a noului Legământ pentru l-a încălcat pe cel vechi. Oare poate intra în noua revelație fără să-și ia restanțam examenul picat? Și cum ar putea să-și ia acest examen dacă nu li s-ar mai îngădui să încerce credincioșie față de Legământul sinaitic? Și dacă în acest proces Domnul le-ar îngădui să-I rezidească Templul și să-L caute acolo în locul pe care El și l-a ales pentru totdeauna? Astfel profețiile legate de vremea sfârșitului care vorbesc despre urâciunea pustirii pusă în Locul PreaSfânt, despre încetarea jertfei necurmăte, despre o pocăință între tindă și altar, despre intrarea omului fărădelegii în Templul *lui Dumnezeu*, s-ar putea împlini într-un Templu rezidit la Ierusalim după anul 70 d.H. Și dacă acest Templu ar fi rezidit cum ar trebui să fie privit? Cred că creștinii dintre Neamuri ar trebui să stea departe de el.

Cred că și evreii creștini ar trebui să stea departe de el. Căci în Fapte vorbim de evrei creștini care de mici copii și înainte de a deveni creștini se închinau la Templu cărora Dumnezeu le îngăduie aducerea de jertfe la Templu. Creștinii evrei de astăzi par a fi în altă poziție. Dar chiar dacă vor sta departe de el, ar putea privi cu îngăduință și speranță închinarea lui Israel din acel Templu. Faptul că 2000 de ani Dumnezeu nu a îngăduit rezidirea Templului nu înseamnă puțin lucru. Istoria Ierusalimului ne arată cu claritate cum Dumnezeu a intervenit în istorie ca Templul să nu mai fie rezidit. Dar de ce? Și dacă El a intervenit ca să nu mai fie rezidit, oare tot El va interveni ca să fie zidit? Și dacă va îngădui rezidirea lui, va fi ca un nou har pentru Israel, sau ca o nouă capcană și pedeapsă? Sunt întrebări grele. Dar e important să ni le punem înainte de nebunia și isteria pe care probabil, în curând, o va aduce rezidirea Templului - rezidire care, din punctul de vedere al mersului istoriei pare inevitabilă.

Chemarea la pocăință este solemnă. Din nou ideea de post este asociată cu ziua de sărbătoare. Acest lucru pare a fi specific cărții Ioel. În ceilalți profeți marea zi a căinței lui Israel nu prea este formulată în termenii unei chemări la sărbătoare. Dar această asociere între ziua căinței și ziua sărbătorii are la baza certitudinea faptului că Domnul Se va lăsa de acest rău dacă Israel se va căi. Tocmai prin această asociere, atât profetul cât și Domnul vrea să transmită poporului faptul că în urma pocăinței tragedia se va transforma în biruință și bocetul în bucurie. Trâmbița trebuie să sune în Sion. Din trâmbiță trebuie să sune preoții. Dar prin glasul ei tot poporul este chemat să se smerească înaintea Domnului. Situația este de o urgență maximă. Astfel se explică faptul că este chemat literalmente tot poporul, inclusiv *bătrânii, copiii, pruncii de la țată, mirele din camera lui, mireasa din odaia ei*. E vorba de acele categorii care beneficiau de scutiri și de privilegii

chiar prin lege (ne amintim de legea pentru primul an de căsătorie, de faptul că cei mici nu trebuie pedepsiți pentru păcatele părinților etc.). Dar acum, în această zi, nimeni nu are nici o scutire, nici bătrânii bolnavi, nici copiii de la sânul mamei. Se așteaptă o pocăință totală, din partea întregului popor. Poporul trebuie să acționeze ca un tot, ca un întreg în actul pocăinței pentru a se opri mânia Domnului. Domnul e dispus să ierte, dar nu oricum. E nevoie de o pocăință profundă, sinceră, totală. Și în cele din urmă e vorba de iminența zilei Domnului. Dacă Domnul nu este oprit din drum atunci totul va pieri și bătrânii și copiii, și mirele și mireasa. Pare o nebunie ca mirele și mireasa să părăsească odăile lor în pragul nunții sau chiar în ziua nunții. Dar ce viitor ar avea o căsătorie de o zi spulberată apoi de revărsarea mâniei divine?

Deși se adună tot poporul, preoții sunt chemați să mijlocească între popor și Dumnezeu. Din nou nu ni se spune nimic despre Rege. Observăm că nici în această cap.2a nu apare nici termenul de PĂCAT și nici cel de JUDECATĂ. Sunt deci chemați să mijlocească preoții. Este relevant acest lucru și pentru vremea sfârșitului? Va mai avea atunci Israel preoți legitimi care ar putea mijloci pentru Israel? Ioel ne sugerează că da. Nu ne spune nimic despre regele din Israel dar insistă pe preoții din Israel. Ni se sugerează că Templul va fi rezidit și preoția leviticală reșezată în funcție. Ba mai mult ni se sugerează că Domnul va lua pe Israel de unde este, din împietrirea și defazarea sa, și se va raporta la Templu ca la Templul SĂU și la preoți ca la preoții SĂI. Oare în marea Sa iubire pentru Israel El va coborî într-un Templu rezidit după anul 70 d.H chiar în ciuda defazajului și împietririi în care se află Israel?

V.17 ne arată că pedeapsa nu vine doar prin lăcuste ci și prin oști înarmate. Judecata se manifestă prin faptul că Israel e dat în mâna vrăjmașului. Batjocorirea

maximă a lui Israel și repetarea întrebării: Unde este Dumnezeul vostru? a avut loc în anul 586 î.d.H când Israel a rămas fără Templu, fără capitală și fără țară. V.17 ne sugerează deci că este vorba din nou despre un astfel de moment, despre o astfel de tragedie. Rămânem cu această întrebare: invazia de lăcuste și prezența Templului și a preoților sunt relevante doar pentru vremea lui Ioel sau și pentru vremea sfârșitului?